

Stichting Amsterdam Sinfonietta

BESTUURSVERSLAG 2017

29 maart 2018

INHOUD

1. Inleiding	3
2. Bestuur en organisatie	3
3. Financiën	3
4. Prestatieverantwoording	4
4.1 Prestatieverantwoording Fonds Podiumkunsten	4
4.2 Prestatieverantwoording Amsterdams Fonds voor de Kunst.....	5
5. Ondernemerschap en eigen inkomsten	6
5.1 Publiek en marketing	6
5.2 Inzet marketingcommunicatie instrumenten.....	6
5.3 Vrienden en Club van 100.....	8
5.4 Bedrijfsvrienden en sponsors	9
5.5 Financiering en bedrijfsvoering.....	9
6. Governance, diversiteit en werkgeverschap	10
6.1 Governance Code Cultuur en Code Culturele Diversiteit	10
6.2 Wet normering bezoldiging topfunctionarissen	10
6.3 Werkgever- en opdrachtgeverschap	10
7. Activiteiten.....	11
7.1 Inleiding	11
7.2 Projecten.....	12
8. Overige projecten	20
9. Vooruitblik 2018.....	22

1. Inleiding

Voor Amsterdam Sinfonietta was 2017 zowel op artistiek vlak als op het gebied van publieksbereik een zeer succesvol jaar. In september maakte het ensemble samen met het Nederlands Kamerkoor zijn debuut in Zuid-Amerika, met vijf concerten in de meest gerenommeerde concertzalen, waaronder het prestigieuze Teatro Colón in Buenos Aires. Het orkest bracht in de ZaterdagMatinee de Nederlandse première van de grondig herziene versie van Michel van der Aas 3d-opera *Sunken Garden*. Ook stond nieuw strijkersrepertoire op de lessenaar. In november bracht Amsterdam Sinfonietta met Slagwerk Den Haag en Lucas en Arthur Jussen in Muziekgebouw aan 't IJ de wereldpremière van *Together Remember to Dance* an Dobrinka Tabakova voor strijkenensemble, slagwerk en twee piano's. Dit werk is in opdracht van Amsterdam Sinfonietta en internationale partners tot stand gekomen. Met de KleuterSinfonietta-voorstellingen, waaronder de in 2017 ontwikkelde productie "Speelgoedfabriek Tokkel en Strijk", bereikte het ensemble duizenden jonge kinderen in alle wijken in Amsterdam.

Amsterdam Sinfonietta gaf in 2017 in totaal 138 concerten. Opnieuw hebben wij pers en publiek overtuigd van het hoge spelniveau en de verrassende programmering. Dat is terug te zien in lovende recensies en in de publieke belangstelling: in totaal bezochten 67.563 mensen de concerten en overige activiteiten van het ensemble, een recordaantal.

Het jaar werd afgesloten met een kleine winst: Het exploitatieresultaat bedroeg € 5.907,-. De investering in het werven van meerjarige particuliere giften heeft zijn vruchten afgeworpen. Veel particuliere donateurs verlengden met een onderhandse akte hun ondersteuning voor een nieuwe periode van vijf jaar. De organisatie genereerde in 2017 in totaal 68,3 % van de totale inkomsten zelf.

2. Bestuur en organisatie

Het bestuur van Amsterdam Sinfonietta was in 2017 als volgt samengesteld: Gert-Jan Kramer, voorzitter (derde termijn: 2015-2018); Astrid Helstone (eerste termijn: 2016-2019); Mariëtte Doornekamp, penningmeester (derde termijn 2017-2020); Leni Boeren, lid (tweede termijn 2014-2017); Hans Langeveld, lid (tweede termijn: 2016-2019) en Ernst Veen, lid (derde termijn: 2015-2018). In december liep de tweede termijn van Leni Boeren af. In verband met een nieuwe functie was zij genoodzaakt het aantal nevenfuncties te verminderen, waardoor zij niet opteerde voor een derde termijn. De ontstane vacature in het bestuur zal begin 2018 worden ingevuld. In december liep tevens de derde en laatste termijn van Joris Vos (lid) af. Rick van 't Hullenaar volgde hem op.

Het bestuur is in 2017 vijf keer bijeengekomen. Belangrijke gespreksonderwerpen waren sponsoring en fondsenwerving, de strategie om structureel de inkomsten uit private giften te verhogen en de arbeidsvoorwaarden van de musici. De hoogte van de beloning van onze musici en het ontbreken van structurele middelen om dit op te lossen, blijft een grote zorg van bestuur en directie.

De directie bestond in 2017 uit Joost Westerveld. Candida Thompson is als violist en artistiek leider op freelance-basis aan Amsterdam Sinfonietta verbonden. Haar contract is in 2017 met drie jaar verlengd tot september 2020. Ook het nieuwe contract kent een optie tot verlenging. Binnen de staf van Amsterdam Sinfonietta vonden in 2017 enkele wijzigingen plaats: per 1 januari werd Willemijn de Graaff aangesteld als medewerker relatiebeheer. Officemanager Ming Khouw nam per 1 juni afscheid, zij werd per 1 september opgevolgd door Marieke de Groot. Per 1 oktober trad Stijn Verstraete uit dienst als productie leider. Jantine Postma werd per 1 september aangesteld als zijn opvolger.

3. Financiën

Algemeen

Het boekjaar 2017 sloot af met een positief exploitatieresultaat van € 5.907,-. Het eigen vermogen bedroeg ultimo 2017 € 198.496,-. Zowel de uitgaven als de inkomsten vielen hoger uit dan in de Kunstenplanbegroting 2017-2020 was begroot. De inkomsten vielen voornamelijk hoger uit omdat er meer concerten werden gegeven dan in de

Kunstenplanbegroting was opgenomen en door extra bijdragen uit private middelen. De hogere kosten waren enerzijds het gevolg van verbeterde arbeidsvoorwaarden voor het jaar 2017 en anderzijds omdat er meer concerten werden gegeven dan in de Kunstenplanbegroting was opgenomen. De verbeterde arbeidsvoorwaarden betrof geen structurele verbetering. De aanvulling op de honoraria was mogelijk door de donatie van € 200.000,- van een privaat fonds en inkomsten uit extra geboekte concerten met een positieve marge. Met de aanvulling op de honoraria ontvingen de vast aan het ensemble verbonden musici in 2017 een honorering die in overeenstemming is met de norm die gesteld is in de beloningsrichtlijn muziekensembles van de Nederlandse Associatie voor Podiumkunsten.

Liquiditeit en solvabiliteit

De liquiditeitspositie per 31 december 2017 is ten opzichte van 31 december 2016 toegenomen. Dit blijkt uit de ontwikkeling van de current ratio: in 2017 was dit 1,79 ten opzichte van 1,57 in 2016. De solvabiliteitspositie per 31 december 2017 is ten opzichte van 31 december 2016 toegenomen. Dit blijkt uit de ontwikkeling van het eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen. In 2017 bedroeg dit 75,1% (in 2016 63,6%) en valt daarmee derhalve net niet binnen het door het AFK realistisch geachte percentage van 75%. De percentages (liquiditeit en solvabiliteit) van 2017 worden sterk beïnvloed door het vooruit ontvangen deel van de subsidie van het FPK voor het laatste jaar van het Kunstenplan, 2020.

4. Prestatieverantwoording

4.1 Prestatieverantwoording Fonds Podiumkunsten

Amsterdam Sinfonietta gaf in 2017 138 reguliere concerten. Dit waren 24 concerten meer dan in de Kunstenplanbegroting 2017-2020 is opgenomen, en 58 meer dan in de systematiek van het FPK wordt gesubsidieerd. De reguliere concerten zijn onder te verdelen in drie typen: concerten in volledige bezetting (23 tot 25 musici op het podium), concerten in kamermuziekbezetting (4 tot 6 musici op het podium) en voorstellingen KleuterSinfonietta (4 tot 6 musici op het podium). Binnen deze categorisering heeft Amsterdam Sinfonietta 70 concerten in volledige bezetting gegeven, 5 concerten in kamermuziekbezetting en 63 voorstellingen KleuterSinfonietta.

Amsterdam Sinfonietta heeft zich in het kader van de Meerjarige Activiteitsubsidie voor producerende instellingen van het FPK gecommitteerd om 80 concerten per jaar te geven in twee verschillende zalencircuits: 59 concerten in Circuit Groot (zaalcapaciteit >400) en 21 concerten in Circuit Klein (zaalcapaciteit <400). Amsterdam Sinfonietta gaf in 2017 in Circuit Groot 66 en in Circuit Klein 72 concerten.

Het aantal concerten in Circuit Groot kwam hoger uit doordat we twee concerten meer gaven in het buitenland; en vier concerten werden bijgeboekt van de succéstour met Wende die we gezamenlijk in 2016 hebben ontwikkeld. Voor deze concerten, waarvan er drie in Carré plaatsvonden, waren de gerealiseerde opbrengsten hoger dan de voor het project gemaakte kosten. Het concertaantal dat per jaar in het Kunstenplan 2017-2020 is begroot, betreft een gemiddelde over vier jaar. In 2017 werden meer concerten gerealiseerd dan begroot; dit wordt weer gecompenseerd door een lager concertaantal in 2018.

In Circuit Klein gaven we 72 concerten, 17 meer dan begroot. Er is bewust voor gekozen een groter aantal voorstellingen te spelen in het Circuit Klein dan de 21 voorstellingen die meetellen in de prestatieverantwoording voor het FPK; Het betreft hier de voorstellingen

KleuterSinfonietta, die gerealiseerd worden met een bijdrage van een additioneel fonds. Met deze voorstellingen bereikten we in 2017 7.357 bezoekers uit alle wijken van Amsterdam.

De regionale spreiding van de concerten was overwegend in lijn met de ingediende prestatiegegevens. In regio Zuid was het aantal concerten in 2017 echter substantieel hoger, de concertverkoop was daar boven verwachting. Het aantal concerten in de standplaats was met 80 concerten in 2017 hoger dan begroot (+10). Dit wordt met name veroorzaakt door extra voorstellingen KleuterSinfonietta. Het aantal concerten in het buitenland was in 2017 eveneens iets hoger (+2).

In 2017 speelde Amsterdam Sinfonietta:

- 21 projecten (12 nieuwe producties, 5 repriseproducties en 4 nieuwe coproducties)
- 138 reguliere concerten
- 29 overige activiteiten (23 inleidingen, vijf besloten concerten en één opnamedag)

Het totaal aantal bezoekers bij de reguliere concerten was 65.454, een substantieel hoger aantal dan het voorgenomen aantal van 49.000 bezoekers. Het totale aantal bezoekers, inclusief het aantal bezoekers bij overige activiteiten was in 2017 67.563. Dit is voor ons een record. Het hoge bezoekersaantal is te verklaren doordat we in Circuit Groot een groter aantal concerten hebben gespeeld dan was voorzien. Bovendien vonden er in 2017 drie bovengemiddeld succesvolle projecten plaats: in januari de tournee met Rufus Wainwright, de extra concerten met Wende in mei en de tournee met Lucas en Arthur Jussen in november.

4.2 Prestatieverantwoording Amsterdams Fonds voor de Kunst

In de prestatieverantwoording Meerjarige subsidie 2017-2020 van het Amsterdams Fonds voor de Kunst vindt er een iets andere uitsplitsing plaats dan bij het FPK. De openbare voorstellingen KleuterSinfonietta worden gerangschikt onder de reguliere concerten; de schoolvoorstellingen worden opgenomen onder Cultuureducatie.

Er vonden in 2017 43 concerten plaats in Amsterdam, vijf meer dan begroot. Deze 43 concerten zijn uit te splitsen in 19 (+1) concerten in volledige bezetting en 24 (+4) voorstellingen KleuterSinfonietta, die gespeeld werden met een bezetting van vier tot zes musici. Het aantal concerten in de rest van Nederland was hoger dan begroot: 46 concerten (+11). Internationaal werden er 13 concerten geven (+2).

Cultuureducatie

Er vonden 37 schoolgebonden activiteiten binnen Amsterdam voor primair onderwijs plaats (+7). Dit betrof zowel KleuterSinfonietta-voorstellingen in Het Concertgebouw, waarbij kinderen in schoolverband de voorstellingen bezochten als voorstellingen op de scholen zelf. De voorstellingen waren zeer succesvol en trokken in totaal 4.110 bezoekers (begroot was 3.000). Amsterdam Sinfonietta bereikte in 2017 58 scholen in het primaire onderwijs (begroot was 40). De opgegeven prestaties voor het voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs, te weten drie lessen voor 75 leerlingen in een heel jaar; en voor het voortgezet onderwijs negen lessen voor in totaal 225 deelnemers hebben we in 2017 niet gerealiseerd. Dit programma is uitgesteld en wordt vanaf 2018 voor het eerst uitgevoerd.

Talentontwikkeling

Voor de Kunstenplanperiode 2017 – 2020 ontwikkelde Amsterdam Sinfonietta zowel een programma voor kortdurende als voor langdurige talentontwikkeling. Aan het programma langdurige talentontwikkeling, waarmee gedurende drie periodes twintig jonge professionals begeleid worden, hebben we grotendeels geen uitvoering kunnen geven omdat de hiervoor benodigde subsidie niet is toegekend door het Fonds Podiumkunsten. Dit is ook aangegeven in het Herziene Ondernemingsplan 2017-2020. Eén onderdeel van het programma hebben we in 2017 wel kunnen uitvoeren, namelijk de samenwerking met negen masterstudenten van het Conservatorium van Amsterdam in de uitvoering van Muziek voor snaren, slagwerk en celesta van Bartók in november 2017, waarbij de studenten samen met de musici van Amsterdam Sinfonietta twee strijkorkesten vormden. Omdat het hier kortlopende talentontwikkeling betrof zijn de negen studenten in het prestatieoverzicht onder deze categorie geschaard. De samenwerking is zowel door de betrokken studenten als door de directie van het CvA zeer positief ontvangen. Onze intentie is om in elk seizoen een dergelijke samenwerking te plannen. Hierover zijn we inmiddels in gesprek met het CvA. Voor wat betreft de plannen rondom langdurige talentontwikkeling bekijken we of we een tot een nieuwe opzet kunnen komen, met financiering vanuit private middelen.

Het voorgenomen programma voor kortdurende talentontwikkeling, de Sinfonietta Strijkersdag, vond in 2017 geen doorgang.

Internationale activiteiten

In totaal gaf Amsterdam Sinfonietta 13 concerten (+2) in het buitenland: in Duitsland, Zwitserland, Italië, Hongarije, Chili, Mexico, Colombia en Argentinië. Dat het aantal iets hoger zou uitkomen dan begroot was ook voorzien. Het aantal concerten op internationale concertpodia fluctueert per jaar: in 2018 zal het aantal juist weer iets lager zijn dan begroot.

5. Ondernemerschap en eigen inkomsten

5.1 Publiek en marketing

Conform ons voornemen zoals verwoord in het Ondernemingsplan 2017-2020 hebben we een breed publiek bereikt:

- liefhebbers van onze avontuurlijke programmering
- liefhebbers van klassieke muziek
- een brede en jongere doelgroep bij met name de nieuwjaarstournee
- kinderen en jongeren (4-18 jaar) voor de schoolvoorstellingen

Onze ambitie om het publieksbereik te vergroten en te verbreden werd gerealiseerd. De bezoekersaantallen bij de reguliere concerten in Nederland zijn gestegen van 37.050 in 2016 tot 54.529 in 2017. Het hoge bezoekersaantal in 2017 was het gevolg van het grotere aantal concerten dat we gaven in 2017. Bovendien vonden er in 2017 drie bovengemiddeld succesvolle projecten plaats: in januari de tournee met Rufus Wainwright, de extra concerten met Wende in mei en de tournee met Lucas en Arthur Jussen in november.

Het aantal bezoekers in het buitenland steeg ten opzichte van 2016. Om een groter vast publiek op te bouwen streven we er naar om minder incidentele concerten te geven, en werken we toe naar langdurige samenwerkingsverbanden met een aantal vaste podia in het land. Daar zijn we succesvol in. Onze relatiemarketing wierp zijn vruchten af. Het aantal Vrienden was weliswaar stabiel, maar veel vrienden legden hun donatie voor een nieuwe periode van vijf jaar vast.

5.2 Inzet marketingcommunicatie instrumenten

Media, free publicity

De Breder dan klassiek-concerten die gericht zijn op een breed, ook niet-klassiek publiek zijn bij uitstek geschikt voor free publicity. Vooral radio- en tv-optredens genereren veel kaartverkoop en zijn bijzonder goed voor de naamsbekendheid van het orkest. Rufus Wainwright, Breder dan klassiek-artiest 2017, trad met het orkest eind 2016 op in DWDD ter promotie van de tour in januari. Voor de georganiseerde persdag toonden de landelijke dagbladen veel belangstelling. Dit leverde veel aandacht op voorafgaand aan de tournee, met paginagrote interviews en aankondigingen. Dankzij deze media-aandacht waren veel concerten vooraf uitverkocht. Tijdens de tour kregen de optredens positieve recensies. Het succes resulteerde bovendien in plannen voor een extra tournee en een cd-opname. In DWDD treden we minimaal een keer per jaar op, eind 2017 met Typhoon voor de Breder dan klassiek-tournee in januari 2018. Verder trad het orkest op met Wende in de veelbekeken talkshow PAUW. Hierin werd aandacht gegeven aan de concerten met Wende in Carré in mei. Tijdens de tournee met de pianobroers Jussen, waarin een nieuwe compositie van Dobrinka Tabakova in première ging, werd de componiste geportretteerd in Vrije Geluiden. Amsterdam Sinfonietta trad op in het Koningsconcert dat op Koningsdag via NPO 1 werd uitgezonden en waar 822.000 mensen naar hebben gekeken. Op BravaTV werd het Gaudeamus openingsconcert 2016 uitgezonden in Nederland en België, Europa en Singapore. In het Radio 4-programma Podium werden meerdere solisten met wie het orkest door het land toerde geïnterviewd om de concerten onder de aandacht van de luisteraars te brengen. In maart sprak Thomas Oliemans met Podium, in september Candida Thompson, die met het orkest en het Nederlands Kamerkoor door Zuid-Amerika toerde, en in oktober Michel van der Aa over zijn grondig herziene *Sunken Garden*. De 3d-opera werd opnieuw door het orkest uitgevoerd in Amsterdam en Essen. In het Radio 4-programma *Opium Live* trad Amsterdam Sinfonietta in kamermuziekbezetting op ter promotie van de kamermuziektournee. Een aantal concerten werd live opgenomen en uitgezonden via het programma *Avondconcert* van Radio 4: Kristian Bezuidenhout in februari, Thomas Oliemans in maart, Faure Requiem met NKK in september, Lucas en Arthur Jussen in november en *Sunken Garden* via de NTR ZaterdagMatinee.

Kaartverkoop in de voorverkoopperiode

Amsterdam Sinfonietta heeft enkele jaren geleden geïnvesteerd in de kaartverkoop via de website, o.a. door het mogelijk te maken zelf stoelen te kiezen. Dit kon daarvoor alleen via de zalen, wat hen een duidelijk voordeel opleverde. Ons publiek moedigde we met

vroegboekkortingen aan om in de voorverkoop kaarten te bestellen, en alleen via onze website konden Vrienden in deze periode gebruikmaken van de Vriendenkorting. Vrienden kregen ook voorrang, zij hadden de mogelijkheid om een week voor de openbare start van de kaartverkoop online kaarten te bestellen voor het nieuwe seizoen. De kaartverkoop in de voorverkoopperiode steeg ten opzichte van vorig jaar in absolute zin met 10%, en gecorrigeerd naar het aantal concerten steeg de kaartverkoop met 4%. Dit gaat in tegen de trend waarin mensen steeds later kaarten bestellen. Naast de stijging van de verkoop leverde deze verkoop via ons eigen kanaal nieuwe klantgegevens op, zodat we met een groeiende groep kaartkopers een (sterkere) band kunnen opbouwen. Met de aanscherping van de privacywet (AVG) wordt de verkoop via eigen kanalen nog belangrijker om klantgegevens te kunnen vergaren en te gebruiken in de marketing. Dit gaat ook extra eisen stellen aan kleine organisaties m.b.t. beheer van gegevens. Bovendien lijken gegevens van zalen minder toegankelijk te worden voor bespelers, wat een risico betekent voor onze marketingpositie en onze binding met onze concertbezoekers. De kaartverkoop verschoof verder richting online-verkoop. Deze steeg in 2017 ten opzichte van vorig jaar met 21% (en t.o.v. 2015 met 37%), terwijl het aantal verkochte kaarten via het bestelformulier daalde met 30%.

Online marketing

Online marketing neemt een steeds belangrijke plaats in bij het bereiken van onze doelgroepen. De website is een platform rondom storytelling, waar de concerten kunnen worden (na)beleefd en ook informatie zoals programmaboeken en hires-beelden kan worden gedownload. In november lanceerden we de eerste editie van het digitale magazine "Interviews en portretten". Deze geeft meer verdieping en achtergrondinformatie dan de maandelijkse nieuwsbrief. De verhalen achter de schermen worden zo bereikbaar voor zowel nieuwsbriefabonnees als geïnteresseerden die de website bezoeken. Met (gepersonaliseerde) nieuwsbrieven brengen we events onder de aandacht van bezoekers en Vrienden. Het aantal nieuwsbriefabonnees is dit jaar gestegen van 6.100 naar 10.500.

Met Google Grants waren we goed vindbaar via Google Search. Voor zowel orkest, voorverkoop en tournees liepen continu, het hele jaar door, campagnes. Voor de twee tournees in maart en november hadden we Google Display-campagnes ingezet. Het herkenbare beeld van de (populaire) Jussens converteerde erg goed in vergelijking met het grafische beeld van Das Lied von der Erde (met Thomas Oliemans). Veel mensen klikten na bezoek aan de website direct door naar de kaartverkoop.

Online marketing verving zeker niet de traditionele marketing, beide vulden elkaar goed aan. Belangrijkste middelen die we dit jaar hebben ingezet zijn de seizoensbrochure (en follow up-brochure), flyers & posters (zichtbaarheid in de stad), radiocommercials en (Vrienden)events. Ondanks de daling van de kaartverkoop via het bestelformulier in de brochure in de voorverkoop bedroeg deze nog steeds 15% van de totale kaartverkoop. De seriebrochure is niet alleen een goede reminder voor de verkoop, het heeft ook een hoge attentiewaarde en een lange houdbaarheid. De handzame en mooi uitzijnde brochure is een handig spoorboekje dat het hele jaar meegaat.

CRM

Het nieuwe CRM is dit jaar grotendeels ontwikkeld en verkeert momenteel in een vergevorderd stadium. De oplevering is gepland in april 2018. In het CRM is een speciale customised donatiemodule opgenomen die het beheren van de financiële stromen en geefaktes vergemakkelijkt. De customer journey is uitgangspunt in de relatietool. Vanaf de lancering kunnen we campagnes ontwikkelen om klantgegevens te verrijken en klanten op basis van interesses en bezoekersgedrag een gericht en persoonlijker aanbod te kunnen doen.

Social media

Uit de hoge IPM (de interactie per 1000 likes) kan worden afgeleid dat onze fans zich betrokken voelen bij het orkest. Het aantal likes op Facebook is in 2017 met circa 25% gestegen van 4.430 naar 5.530 (momenteel circa 5.740 likes). We plaatsten en promootten meer korte video's, zo mogelijk bij elke tournee. De trailer voor de promotie van de nieuwe cd Tides of Life kreeg 410 likes, werd 144 keer gedeeld en had 38.000 views. Een Piazzolla-promo werd 312 keer geliked, 40 keer gedeeld en bereikte 13.000 mensen. De social media-activiteiten waren vooral gericht op Facebook, in mindere mate op Twitter, Instagram en

YouTube. Instagram moet in 2018 een flinke impuls krijgen. Momenteel hebben we 550 volgers.

Samenwerking concertzalen in het land

In de vijf ensemble in residence-steden Leiden, Enschede, Tilburg, Arnhem en Utrecht hadden we in 2017 een vaste serie van minimaal drie concerten. Dankzij de hechte samenwerking stuurden vier zalen onze seriebrochure naar de Sinfonietta-bezoekers en potentials van de betreffende zalen. Naar het publiek toe laten de zalen zo zien dat Sinfonietta een vooraanstaande positie inneemt bij de zalen.

Samen met TivoliVredenburg boden we een concertserie aan in de NRC. Amsterdam Sinfonietta kreeg met een paginagrote en twee halve pagina-plaatsingen in de NRC en de daaraan gekoppelde online campagne grote zichtbaarheid. Het prestigieuze doel van 260 series werd met een resultaat van 300 verkochte series ruimschoots gehaald. Behalve kaartverkoop was de campagne goed voor de naamsbekendheid van het orkest en zette ook Amsterdam Sinfonietta als vaste speler in TivoliVredenburg sterker op de kaart.

5.3 Vrienden en Club van 100

De Vrienden van Amsterdam Sinfonietta en donateursclub de Club van 100, zijn van groot belang voor het orkest. Zij vormen onze trouwe achterban, bezoeken met veel enthousiasme onze concerten en laten als ambassadeurs anderen kennismaken met het orkest. Daarnaast kunnen wij rekenen op de inkomsten uit hun meerjarig toegezegde giften. We versterken de band met onze Vrienden en grotere donateurs door hen extra's te bieden in de vorm van speciale ontvangsten, voor en achter de schermen, en exclusieve services.

In februari ontvingen we een grote groep Vrienden voor de jaarlijkse pauzeontvangst bij het concert met Kristian Bezuidenhout. De Vrienden woonden ook in groten getale de repetitie met Bezuidenhout bij. In maart en oktober volgden eveneens goed bezochte Vriendenrepetities. Half november ontvingen we onze Vrienden in de Grote Zaal van het Muziekgebouw voor de openbare repetitie van het nieuwe werk Together Remember to Dance van de Bulgaars-Engelse componiste Dobrinka Tabakova met Lucas en Arthur Jussen en Slagwerk Den Haag.

Het besloten concert voor de Club van 100-leden vond ook dit jaar weer plaats in de sfeervolle Vondelkerk. Candida Thompson, Jacobien Rozemond en Kaori Yamagami speelden samen met de voormalige aanvoerders Daniel Bard en Rick Stotijn stukken van Dvořák en Brahms. Na afloop werd er geanimeerd geborreld en getoost met de musici. De Club van 100-reis had in 2017 als bestemming Boedapest, waar het zestigkoppige gezelschap het concert met de Siciliaanse cellist Giovanni Sollima in de Liszt Academy bijwoonde. Na afloop van het concert dineerden musici en Club van 100 leden met de Nederlandse Ambassadeur in Hongarije Gajus Scheltema als speciale gast, al varend over de Donau.

Veel Vrienden en donateurs zijn al jarenlang betrokken bij en (financieel) verbonden aan het orkest. Degenen die steunen met een schenkingsakte verlengen vaak voor een tweede of derde termijn van vijf jaar. Onze Vrienden en Club van 100-leden laten graag van zich horen, via verschillende kanalen (e-mail, telefoon etc.), maar ook bij de concerten spreken we velen van hen. Amsterdam Sinfonietta heeft een goede band met haar achterban. In gesprek met onze Vrienden lieten zij ons weten wat zij vinden van onze Vriendenrepetities: "Zo'n repetitie is zo goed om eens mee te maken: er wordt naar elkaar geluisterd en suggesties worden uitgetoet. Het spelplezier en de betrokkenheid van alle musici is overduidelijk." En ook op de nieuwe generatie had het impact: "Mijn dochter en ik hebben genoten van de Vriendenrepetitie. Mijn dochter, die zelf ook viool speelt, heeft er veel van opgestoken!" Voor onze Club van 100-leden is de jaarlijkse reis rondom een concert in het buitenland één van de hoogtepunten van het jaar. Tijdens dit driedaagse programma leren de leden elkaar goed kennen, maar zijn er ook goede gesprekken met de musici, het bestuur en de staf. "Het was een fantastisch weekend, zowel muzikaal als sociaal." aldus een Club van 100-lid. De reis maakt ieder jaar weer veel indruk: "Wat heb ik genoten van de reis naar Boedapest. Fijn hotel en prachtig concert met Giovanni Sollima en Amsterdam Sinfonietta, wat een muziek. Ik vond het heel bijzonder dat ik dat mee mocht maken." En: "Bedankt voor het onvergetelijke weekend. Dit was de derde keer dat we mee op reis waren en het lijkt steeds nog beter te worden."

5.4 Bedrijfsvrienden en sponsors

Amsterdam Sinfonietta kan ook rekenen op een aantal zeer trouwe en enthousiaste Bedrijfsvrienden en sponsors. Zij bezoeken met enige regelmaat samen met hun relaties onze concerten in Amsterdam en maken graag gebruik van de besloten pauzeontvangsten.

Voorafgaand aan de concerten wordt er vaak met de gasten gegeten en na afloop geborrel in het Muziekgebouw. Sommige Bedrijfsvrienden zijn met relaties aanwezig bij ons jaarlijkse besloten concert op een bijzondere locatie in Amsterdam. Sponsorrelaties krijgen vorm in overleg en worden op maat gemaakt.

Ook met onze Bedrijfsvrienden en sponsors hebben we uitgebreid contact; het meenemen van relaties naar de concerten en het met hen kunnen delen van hun eigen enthousiasme voor het orkest wordt zeer gewaardeerd. "Gisteravond was ik met drie collega's en partners te gast in het Concertgebouw. Wat hebben we genoten van de verrassende combinaties en de (gebruikelijke) kwalitatief hoogstaande performance! Wat een orkest met zo'n breed repertoire!" Onze Bedrijfsvrienden voelen zich ambassadeurs van ons orkest en doen daar daadwerkelijk wat mee in hun zakelijke kring: "Afgelopen maand heb ik mijn rondgang langs zo'n dertig bestuurders gemaakt met in de hand een mooie cd van Amsterdam Sinfonietta en een flesje wijn. Met heel leuke reacties als resultaat."

5.5 Financiering en bedrijfsvoering

Het percentage eigen inkomsten van Amsterdam Sinfonietta was in 2017 68,3% (77% 'andere inkomsten'). We zaten de afgelopen jaren structureel al op een percentage boven de 65%. Om het saldo positief te beïnvloeden zetten we in op zowel het vergroten van de eigen inkomsten als het optimaliseren van de efficiëntie op de volgende terreinen:

1. Publieksinkomsten
2. Inkomsten sponsors en vrienden
3. Bijdragen van private fondsen
4. Beheerkosten
5. Uitvoeringskosten

Ad 1. Publieksinkomsten

In de uitkoopsommen zit weinig rek en de kaartprijzen hebben we niet noemenswaardig verhoogd. De publieksinkomsten waren hoger dan voorzien in de kunstenplanbegroting. De extra inkomsten waren het gevolg van een hoger dan begroot aantal concerten. Bovendien trok een aantal projecten uitzonderlijk veel publiek in de Nederlandse zalen. Ook de publieksinkomsten buitenland stegen. Dit was het gevolg van een groter concertaantal in het buitenland ten opzichte van 2016.

Ad 2. Inkomsten sponsors en Vrienden

De inkomsten uit particuliere giften bedroegen € 128.745. We zien daar een kleine daling t.o.v. 2016 i.v.m. een eenmalige grotere gift in 2016. De structurele giften waren stabiel. We mochten nieuwe donateurs verwelkomen, daar stond echter tegenover dat een aantal donateurs hun periodieke gift na vijf jaar niet meer verlengde. We merken een sterk toenemende concurrentie op de "geefmarkt". Het verwerven van nieuwe sponsors is lastig in deze tijd.

We hadden een kleine daling aan sponsorinkomsten t.o.v. 2016. De bedrijven die van oudsher onze producten interessant vonden voor klantenbinding vormden nu juist de groep die minder te besteden had en ook vanuit de eigen "reputatie" minder financiële middelen voor relatiemarketing wilde inzetten. We zien echter wel een kentering. Voor 2018 verwachten we een toename uit sponsorinkomsten.

Ad 3. Bijdragen van private fondsen

We ontvingen van een privaat fonds € 200.000 om de te lage honoraria van de musici incidenteel te kunnen verhogen. Dit was na 2014 en 2015 en 2016 de vierde keer dat we zo'n omvangrijke gift van dit fonds ontvingen. Aangezien het fonds heeft aangegeven dat dit geen structurele gift zal worden, zijn de honoraria voor het laatst in 2017 met de ondersteuning van dit fonds aangevuld. De Maurice Amado Foundation ondersteunde ons bij het realiseren van KleuterSinfonietta.

Ad 4. Beheerkosten

Onze kantoorbezetting is 'lean and mean': met 12% is de overhead bescheiden te noemen. De voor het productiebedrijf onmisbare functies zijn minimaal en enkelvoudig bezet (6,8 fte). Met het oog op het stijgende belang van marketing en fondsenwerving/relatiebeheer breiden we, met het gedeelte van de meerjarige subsidie van het AFK dat voor dit doeleinde bestemd is, twee functies iets uit: fondsenwerving/relatiebeheer van 0,6 naar 1,0 fte en marketingcommunicatie van 1,2 fte naar 1,5 fte. De uitbreiding van de functie fondsenwerving/relatiebeheer heeft in 2017 plaatsgevonden; de uitbreiding van de functie marketingcommunicatie wordt vanaf 2018 gerealiseerd.

Ad 5. Uitvoeringskosten

De uitvoeringskosten zijn in 2017 gestegen t.o.v. 2016 en liggen bovendien ook boven de kunstenplanbegroting. De stijging wordt verklaard uit het feit dat er meer concerten plaatsvonden en door de verbetering van de arbeidsvoorwaarden die we onze musici dankzij de bijdrage van een privaat fonds hebben kunnen bieden.

6. Governance, diversiteit en werkgeverschap

6.1 Governance Code Cultuur en Code Culturele Diversiteit

Amsterdam Sinfonietta hanteert de Governance Code Cultuur. Er is bewust gekozen voor een bestuurs- en directiemodel waarbij het bestuur op enige afstand staat, en vooral beleidsvoorbereidend, toetsend en adviserend met maximale mandatering aan de directie die binnen de grenzen van een directiestatuut opereert. Het bestuur vernieuwt zichzelf op basis van een vastgesteld profiel en volgens een rooster van optredens. Het bestuur onderschrijft principes beschreven in de code en past deze toe.

Amsterdam Sinfonietta respecteert de principes van de Code Culturele Diversiteit. De externe kanten van ons diversiteitsbeleid zijn met name waarneembaar in de activiteiten op het gebied van cultuureducatie en talentontwikkeling. In 2017 bereikten we met onze voorstellingen KleuterSinfonietta ruim vierduizend kinderen in de leeftijd 4-6 jaar in Amsterdam, waarvan naar schatting 35% een niet-westerse achtergrond heeft. Deze schatting is gebaseerd op de gegevens uit de publicatie "Amsterdam in Cijfers 2017", gecombineerd met de gegevens over de samenstelling van de bevolking in de wijken waar de basisscholen die de voorstellingen hebben bezocht gevestigd zijn. Daarnaast kenmerkt onze programmering zich door een grote differentiatie van specifieke programma's voor specifiek publiek. Met name onze grensoverschrijdende programma's, waarbinnen combinaties gemaakt worden met andere muzikale genres en kunstvormen, trekken cultureel diverse bezoekers.

In onze eigen geledingen streven we in beginsel naar de beste musici en de beste professionals in onze staf, ongeacht sekse, nationaliteit, beperking of culturele achtergrond. Onze groep musici telt zes nationaliteiten. Affiniteit met wat wij doen is in alle functies van groot belang voor een kleine organisatie als de onze. Via ons netwerk hebben we een goed beeld van wie goede én cultureel diverse kandidaten in de voor ons relevante disciplines zijn. De verhouding man/vrouw is onder onze musici 30/70, in de staf 50/50 en in het bestuur 60/40.

6.2 Wet normering bezoldiging topfunctionarissen

Sinds januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) van kracht. Amsterdam Sinfonietta betaalt geen salarissen of ontslagvergoedingen die de in de WNT gestelde norm overschrijden. Het jaarsalaris van de directie wordt gepubliceerd in de Jaarrekening 2017 op pagina 15, paragraaf 3.1.1. De bestuurlijke functies zijn onbezoldigd.

6.3 Werkgever- en opdrachtgeverschap

In het najaar van 2017 is de eerste versie van de Fair Practice Code gepresenteerd aan de minister van OCW. De code biedt een kader om loon naar werk in de culturele en creatieve sector mogelijk te maken. Momenteel hebben we niet op structurele basis de middelen tot

onze beschikking om onze musici een honorarium te kunnen bieden dat in overeenstemming is met de beloningsrichtlijn muziekensembles van de Nederlandse Associatie voor Podiumkunsten. We streven er elk jaar naar om extra inkomsten te genereren ten behoeve van een aanvulling op de basis honorering van de musici. In 2017 waren we in staat om de honoraria van de vast aan het ensemble verbonden musici aan te vullen tot een honorering die in overeenstemming was met de norm die gesteld is in de beloningsrichtlijn muziekensembles van de Nederlandse Associatie voor Podiumkunsten. Dit hebben we kunnen doen dankzij de gulle donatie van € 200.000,- van een privaat fonds en inkomsten gegenereerd uit extra bijgeboekte concerten. Musici die niet vast met ons meespelen betalen we volgens ons basistarief voor repetities en concerten. Deze basistarieven zijn iets hoger dan de tarieven die zijn vastgesteld in de CAO Remplaçanten Nederlandse Orkesten. We streven ernaar om ook remplaçanten in de toekomst volgens de beloningsrichtlijn muziekensembles te betalen, echter, omdat we hier de middelen niet voor hebben, hebben we de keuze gemaakt om voorsnog alleen het honorarium van de vast aan ons ensemble verbonden musici aan te vullen. Zij zijn grotendeels financieel afhankelijk van ons, onder meer doordat zij andere opdrachten niet aannemen om de projecten bij ons te kunnen spelen. Echter, voorsnog zijn we niet in staat om op structurele basis te voldoen aan de geldende normen. De nieuwe regeling Verdienvermogen ensembles van het Fonds Podiumkunsten levert een klein beetje extra budget op bij sommige projecten ten behoeve van een nabetaling aan onze musici, maar het bedrag dat we ieder jaar tekort komen is zo hoog dat deze regeling slechts in zeer beperkte mate soelaas biedt. Daarnaast heeft het private fonds aangegeven niet op structurele basis te willen doneren. Om het tekort te verkleinen is het produceren van een lager aantal concerten geen oplossing. Ten eerste biedt de huidige regelgeving ons daar geen mogelijkheid toe, maar ook al zouden we met hetzelfde budget minder hoeven te produceren, dan levert dat nauwelijks marge op om de musici bij de overgebleven concerten beter te honoreren, dit omdat er in de regel slechts een bescheiden 'verlies' op de uitvoeringskosten wordt gerealiseerd. Ook het verhogen van onze inkomsten, bijvoorbeeld via een verhoging van de kaartprijzen en uitkoopsommen, is niet realistisch. Onze organisatie is lean and mean, daarop bezuinigen is niet mogelijk en zou direct de organisatie van de activiteiten en de fondsenwerving in gevaar brengen. We verwachten de komende jaren een deel van het probleem op te kunnen lossen met een bescheiden groei uit inkomsten van particuliere donaties en uit sponsoring. In 2017 zijn we begonnen met het benaderen van een selecte groep potentiële particuliere en zakelijke begunstigers met de vraag om ons gezamenlijk voor een aantal jaar te ondersteunen. Inmiddels hebben we ons eerste succes geboekt: op 9 januari 2018 hebben we een driejarige sponsorovereenkomst gesloten met een nieuwe zakelijke begunstiger: het Ambassade Hotel. Het jaarlijkse sponsorbedrag zal vanaf 2018 gaan bijdragen aan het verhogen van de honoraria van de musici.

6.4 Vrijkaartenbeleid

Voor de solisten waarmee we onze projecten uitvoeren bieden we op aanvraag maximaal twee vrijkaarten aan per concert. Onze vaste musici die incidenteel een project niet kunnen meespelen bieden we op aanvraag maximaal twee vrijkaarten aan om een van de concerten binnen de betreffende tournees te kunnen bijwonen. Voor de concerten in onze eigen serie in het Muziekgebouw nodigen we een vaste groep genodigden uit, bestaande uit vertegenwoordigers van de diverse fondsen, brancheorganisaties, pers, woordvoerders cultuur uit de lokale en landelijke politiek en de voor ons ensemble belangrijke relaties.

7. Activiteiten

7.1 Inleiding

Onze ambitie is om met onze vernieuwende en gevarieerde programmering een groeiend aantal bezoekers te bereiken, zowel bestaand als nieuw publiek, met als doel het repertoire voor strijkorkest levend te houden, uit te dragen en te vernieuwen. In 2017 zijn we in deze ambitie geslaagd: we bereikten met onze concerten en activiteiten het recordaantal van ruim 67 duizend bezoekers in binnen- en buitenland. We ontvingen vele positieve reacties van zowel pers als publiek. De concerten binnen de tournees met Rufus Wainwright, Wende en

Lucas en Arthur Jussen verkochten nagenoeg allemaal uit. Met deze grens- en genre overschrijdende producties, waaronder de 3d-opera *Sunken Garden* van Michel van der Aa, bereikten we een breed en divers publiek.

Door intensief samen te werken met diverse partners in Amsterdam kunnen we rekenen op een vaste basis van concertbezoekers. We bereiken hen via onze eigen concertserie in het Muziekgebouw aan 't IJ en de concerten die plaatsvinden binnen series van onze diverse partners, waaronder het Muziekgebouw en Het Concertgebouw. Door samenwerkingsverbanden met onder meer de Cello Biënnale Amsterdam en Paradiso / Klassifest, waarbij ook het Nederlands Blazers Ensemble en het NedPho betrokken zijn, breiden we ons publiek in de hoofdstad verder uit. Daarnaast werken we samen met vele vaste partners in het land. Programma's ontwikkelen we in nauwe afstemming met onze vaste partners, waaronder de zes concertpodia waar we onze eigen concertseries presenteren. De educatieve voorstellingen *KleuterSinfonietta* zijn tot stand gekomen in nauwe samenwerking met Het Concertgebouw. Met deze voorstellingen bereikten we in 2017 ruim vierduizend jonge kinderen met uiteenlopende culturele achtergronden, op 59 Amsterdamse basisscholen gevestigd in alle wijken van de stad en een aantal scholen uit omliggende gemeenten. Veel van deze kinderen komen door de voorstellingen *KleuterSinfonietta* te bezoeken voor het eerst in aanraking met klassieke muziek en strijkinstrumenten.

Als gespecialiseerd strijkorkest heeft Amsterdam Sinfonietta een unieke positie in de Nederlandse muzieksector. Met collega-ensembles, die in hun genre eveneens van grote betekenis zijn, werken we nauw samen. In 2017 ontwikkelden we coproducties met Slagwerk Den Haag en het Nederlands Kamerkoor. In het Conservatorium van Amsterdam vonden we in 2017 een partner op het gebied van talentontwikkeling van topstudenten uit de masteropleiding. Aan de hand van Bartóks *Muziek voor snaren, slagwerk en celesta* werden de studenten gecoacht in het spelen in een ongedirigeerd strijkorkest.

Naast onze Nederlandse partners werken we samen met een scala aan internationaal gerenommeerde solisten en componisten. Met onze concerten op internationale podia vervullen we een ambassadeursfunctie voor zowel de stad Amsterdam als voor Nederland. Om het repertoire voor strijkorkest uit te breiden en te vernieuwen gaan we samenwerkingsverbanden aan met zowel nationale als internationale podia, ensembles en festivals, om gezamenlijk compositieopdrachten aan internationaal bekende componisten te verstrekken. In 2017 speelden we in dat kader de wereldpremière van Dobrinka Tabakova's dubbelconcert *Together Remember to Dance*, met de solisten Lucas en Arthur Jussen. In 2018 brengen we tevens de Turkse première tijdens het Istanbul Music Festival, met de Turkse tweelingzussen Ferhan en Ferzan Önder als solisten.

7.2 Projecten

Breder dan klassiek met Rufus Wainwright

De nieuwjaars tournee *Breder dan klassiek* van Amsterdam Sinfonietta is een begrip in de Nederlandse concertzalen. Met het idee van kruisbestuiving werkt het strijkorkest samen met pop-, jazz- en wereldmuzikartiesten. Dit leidde al tot vele memorabele optredens en uitverkochte zalen, met onder andere Patrick Watson, Bobby McFerrin, De Dijk en Wende. Tussen 4 en 17 januari 2017 toerde Amsterdam Sinfonietta door het land met Rufus Wainwright.

De Amerikaans-Canadese singer-songwriter Rufus Wainwright is één van de belangrijkste songwriters van deze tijd. Het is een rasmuzikant die in alle grote zalen ter wereld staat en het podium deelde met beroemdheden als Elton John, Billy Joel en Sting. Zijn bohemian lifestyle en briljante mix van theatrale pop, vaudeville, jazz en folkmuziek maken hem uniek en volgens Sting ook 'tijdloos'. Volgens Elton John is hij "the greatest songwriter on the planet".

Wainwright heeft ook een passie voor opera en klassieke muziek en schreef ter gelegenheid van "Shakespeare 400 jaar" de muziek bij negen sonnetten van Shakespeare, verzameld op zijn nieuwste album *Take All My Loves*. Hij schreef eerder de klassieke opera *Prima Donna* die wereldwijd wordt uitgevoerd. Komend seizoen gaat zijn tweede opera *Hadrian* in première met bariton Thomas Hampson in de hoofdrol. Deze opera zal overal in Canada en de VS worden uitgevoerd.

Het *Breder dan klassiek*-programma met Rufus Wainwright duurde ongeveer negentig minuten zonder pauze. De setlist was zeer divers en zorgvuldig gemonteerd zodat er een grote spanningsboog ontstond. Het ensemble opende het avondprogramma met de *Prélude* uit een van de meest geliefde opera's van Wainwright; *La Traviata* van Giuseppe Verdi. Naast

bekende en minder bekende liederen van Rufus Wainwright voerden we ook klassieke aria's van onder anderen Verdi, Berlioz en Rameau met hem uit. Ook was er uitgebreid aandacht voor Wainwrights Canadese roots. Er klonken songs van zowel zijn ouders Kate McGarrigle en Loudon Wainwright III als van zijn tante Anna McGarrigle, Leonard Cohen en Joni Mitchell. Tijdens ieder concert was de aangrijpende vertolking van "I'm going in" het hoogtepunt van de avond, een acht minuten durend lied van de jonggestorven singer-songwriter Lisa de la Selah. Een zich herhalend minimalistisch akkoordschema met op de achtergrond een onheilspellende en schurende soundscape van strijkinstrumenten, effecten die lijken op die van Kurtág en Ligeti. Aan het perfectioneren van de arrangementen is door Wijnand van Klaveren, Morris Kliphuis, Marijn van Prooijen en Adrian Williams maanden gewerkt. Het programma was met tien concerten door het hele land te horen en zien. Van talrijke fans en geïnteresseerden kregen we de vraag of er een cd van het programma zou komen. Inmiddels heeft het Amerikaanse label Universal na het beluisteren van de ruwe opnames van de show interesse getoond om de opnames uit te brengen op cd.

'Het luide gejoel in het stampvolle Concertgebouw sprak boekdelen' *Trouw*

'Amsterdam Sinfonietta vlijde zich soepel rond ieder lied' *NRC Handelsblad*

Kristian Bezuidenhout en Anthony Marwood

Kristian Bezuidenhout, een van 's werelds meest vooraanstaande fortepianisten en een echte Mozartspecialist, maakte in februari 2017 zijn debuut bij Amsterdam Sinfonietta. De Zuid-Afrikaanse pianist bezit de zeldzame en poëtische gave om Mozart als nieuw te laten klinken. Met Mozarts Pianoconcert in Bes, KV 238, het eerste belangrijke pianoconcert van Mozart, braken orkest en solist een lans voor zelden gespeeld werk van Mozart. Het orkest werd geleid door de Engelse violist en gastconcertmeester Anthony Marwood. Hij was al eerder te gast bij Amsterdam Sinfonietta. Marwood soleerde zelf in Stravinsky's speelse Divertimento 'Le baiser de la fée'. Stravinsky schreef deze balletmuziek als hommage aan Tsjajkovski in zijn stijl en in zijn keuze voor een sprookjesachtig verhaal. Marwood liet deze muziek bewerken tot een versie voor viool en strijkorkest.

Bijzonder kleurrijk en beeldend was ook de uitvoering van *Visions at Sea* van de jonge Nederlandse componist Joey Roukens. Deze muzikale zeereis, waarin visioenen uit het Nederlandse maritieme verleden, zeemansliederen en zelfs fragmenten van Sweelinck te horen waren, werd al met succes in Groot-Brittannië, Amerika en Israël gespeeld in de oorspronkelijke strijkkwartetbezetting. In opdracht van Amsterdam Sinfonietta herschreef Roukens het werk voor strijkorkest. Deze nieuwe versie beleefde tijdens deze tournee de wereldpremière. Verder werden ook Haydns Trauersymfonie en Stravinsky's Concerto in D uitgevoerd. Dit programma speelden we behalve in het Muziekgebouw in Amsterdam en in Het Concertgebouw (met een iets gewijzigd programma) ook in Breda, Arnhem, Enschede en Leiden.

'Amsterdam Sinfonietta glorieert in *Visions at Sea* van Joey Roukens' *Leidsch Dagblad*

Thomas Oliemans en Nikolai Schukoff

Das Lied von der Erde is een absoluut hoogtepunt in het oeuvre van Gustav Mahler en zijn meest persoonlijke en aangrijpende werk. Voor deze 'liedsymfonie' vond Mahler, in een periode van persoonlijke tegenslagen, inspiratie in zes oude Chinese gedichten over het mysterie van leven en dood. Aan het slot van het laatste lied, *Der Abschied*, citeert Mahler het eerste lied, over het eeuwige hemelse blauw en de lente die opnieuw zal opbloeien. Bij de laatste woorden "Ewig... ewig..." laat de bariton de muziek bijna onhoorbaar wegsterven. Het veeleisende werk was bij de bariton Thomas Oliemans en de Oostenrijkse tenor Nikolai Schukoff in zeer goede handen. Amsterdam Sinfonietta voerde Schönbergs bewerking van dit werk voor het eerst uit en voegde zo een onmisbaar werk toe aan de reeks eerder door het orkest gespeelde en opgenomen Mahlerbewerkingen. Voor de pauze speelde het ensemble een aantal bijzondere bewerkingen van Johann Strauss. In 1918 kreeg Arnold Schönberg het lumineuze idee om een moderne muziekserie op te zetten, de *Verein für musikalische Privataufführungen*. Samen met zijn leerlingen Berg en Webern bewerkte hij talloze nieuwe of weinig gespeelde werken voor kleinere bezetting zodat ze in een kleine, intieme zaal door een

gezelschap van liefhebbers beluisterd konden worden. Het werd een van de spraakmakendste concertseries in het Wenen van rond 1920. De bewerkingen van Johann Strauss' Schatzwalzer (arr. Weber) en Wein, Weib und (arr. Berg) klonken daar ook en het was Schönbergs intentie om de bewerkingen van Das Lied von der Erde daar ook te laten uitvoeren. Gustav Mahler was zelf dol op Weense walsen, men vindt er sporen van terug in zijn liederen en symfonieën. Ook in Das Lied von der Erde zijn walsen prominent aanwezig. De lichte toets van Strauss' muziek vormde een ongebruikelijke opmaat naar een van Mahlers diepzinnigste composities. Het ensemble begon het programma met een uitvoering van het schitterende werk Aria van de Duitse componist Jörg Widmann. Dit programma was behalve in Amsterdam ook te horen in Enschede, Leiden, Utrecht en Nijmegen.

'Sinfonietta overrompelt met Mahlers Lied' *Place de l'Opera*

Het beoogde en ook bereikte effect was het beste van twee werelden: zowel de grandeur van het origineel als een direct aansprekende intimiteit' *Place de l'Opera*

Klassifest

Samen met de organisatie van Klassifest, het NBE en het NedPho heeft Amsterdam Sinfonietta een avondvullend klassiek minifestival opgezet voor jong publiek in Paradiso. Er was ook ruimte op kleine podia van Paradiso voor kamermuziekensembles van jonge musici. Zo speelde onder meer Diamanda La Berge Dramm, Het Amsterdams Klarinetkwartet en Duo BrandAttema. Laat in de nacht was er een 'jamsessie' met musici van verschillende ensembles.

Tijdens deze eerste editie werd het festival als volgt gepresenteerd: "Op Klassifest geniet je van de mooiste klassieke muziek, gespeeld door de beste ensembles ter wereld. Een avond met bite-size klassieke stukken voor zowel de instap-luisteraar als de doorgewinterde klassieke muzikliefhebber, in alle zalen van Paradiso. Er zijn geen stoelen en geen regels en de concerten duren maximaal een half uur. De hele avond hoor in je in alle ruimtes van Paradiso de mooiste klassieke stukken. Van absoluut topniveau. De stoelen zijn uit de zaal gehaald en natuurlijk blijft de bar gewoon open. Als je even wat anders wilt horen, loop je gewoon naar een andere zaal. De concerten duren allemaal een half uur. Je hoeft geen kennis te hebben van klassieke muziek, maar als je meer wilt weten over de muziek, de uitvoering en de musici kun je terecht bij de Klassifest muziekgidsen!" Ieder optreden werd versterkt en voorzien van een lichtplan. Amsterdam Sinfonietta speelde werken van onder meer Osvaldo Golijov, Astor Piazzolla en John Zorn. De eerste editie was een succes en de intentie is om dit format de komende jaren voort te zetten en verder te ontwikkelen.

Giovanni Sollima

De Siciliaanse topcellist en componist Giovanni Sollima komt uit een eeuwenoud Italiaans geslacht van muzikanten en componisten. Als musicus en componist kent hij geen grenzen. Zowel Jimi Hendrix, minimalisme als mediterrane volksmuziek klinken door in zijn eigen composities. Behalve veelzijdige concertmuziek schrijft Sollima ook muziek voor film en kunstinstallaties. Op het programma stond Haydns Celloconcert in D. Dit concert klonk in de handen van Sollima als herboren door zijn vrije interpretatie en improvisaties. Met Sollima's compositie LB Files (Nederlandse première) bracht Sollima een hommage aan de achttiende eeuwse Italiaanse componist en cellist Luigi Boccherini met wie Sollima zich erg verwant voelt.

Net als Boccherini is Sollima een Italiaanse componist en cellist. Boccherini was als componist zeer experimenteel en vernieuwend. Hij componeerde bijzonder veel werken voor zowel kamerorkesten als kamerensembles maar had weinig geluk met zijn uitgevers. Sollima beschrijft hem als een visionair, "lengthening the cello's fingerboard". Hij was de rockster van zijn tijd, aldus Sollima. Van Boccherini speelde het orkest Symfonie in d met de bijnaam La casa del diavolo (het huis van de duivel) over de mythe van Don Juan. Een bijzonder werk, waarin de componist talrijke manieren vindt om via de muziek de dreiging van de onderwereld te verklanken met speciale effecten en dynamische en ritmische tegenstellingen. Het orkest voerde ook het enige strijkkwartet van de Italiaan Verdi uit. De cd-opname van dit werk door Amsterdam Sinfonietta werd meerdere malen onderscheiden. De concerten met Sollima in Amsterdam en Boedapest eindigden in van enthousiasme stampend publiek en eindeloze

reeksen soms onverwachte toegiften. Zo speelden ensemble en solist niet alleen toegiften van Rossini en Puccini, maar ook van Nirvana en Leonard Cohen.

Lavinia Meijer

Lavinia Meijer keerde na vier jaar terug bij Amsterdam Sinfonietta. De eerdere samenwerking mondde uit in het Franse album 'Voyage' voor Sony Classical. Het nieuwe programma opende met de theatrale symfonie van Boccherini en strijkkwartet van Verdi, uitgevoerd in een versie voor strijkorkest. Hierna volgde de wereldpremière van Strings! van de Nederlandse componist Andries van Rossem. Hij schreef het stuk voor klavecimbel en strijkers in de jaren '90 in opdracht van Amsterdam Sinfonietta, maar herschreef het voor het strijkersensemble. Lavinia Meijer, dit jaar artist in residence in Tilburg en Heerlen, soleerde in een aantal minimalistische composities van Ludovico Einaudi, Philip Glass en Bryce Dessner. Van laatstgenoemde Amerikaanse minimalist speelt ze de Nederlandse première van Suite voor harp.

Pablo Villegas & Renate Arends

In mei toerde Amsterdam Sinfonietta met een zuidelijk getint programma met de Spaanse gitarist Pablo Sáinz Villegas en de Nederlandse sopraan Renate Arends. Villegas, die door de internationale pers wordt gezien als "Master of the guitar" en "wereldwijde ambassadeur van de Spaanse gitaar", speelt over de hele wereld, zowel in solorecitals als met talrijke belangrijke orkesten in de meest prestigieuze concertzalen, maar trad nog niet eerder op met een Nederlands ensemble. Vorig jaar maakte hij zijn solodebuut in Nederland bij de Robeco SummerNights in Het Concertgebouw en in 2017 debuteerde hij bij Amsterdam Sinfonietta. De sopraan Renate Arends trad ruim tien jaar geleden op met Amsterdam Sinfonietta met de Nederlandse première van Alban Bergs Lyrische Suite. Naast een gevierd operazangeres is Renate Arends als oratorium- en liedzangeres een veelgevraagd soliste. Villegas speelde solo in muziek van Rodrigo, Boccherini, Tarrega en Piazzolla. Het overwegend twintigste-eeuwse programma greep terug op oude muziek. Rodrigo's gitaarconcert Fantasia para un gentilhombre is gebaseerd op 17^e-eeuwse volksdansen. Amsterdam Sinfonietta verraste het publiek met het openingswerk: Fantasia on a theme by Thomas Tallis. Dit werk baseerde Vaughan Williams op eeuwenoude melodieën van Thomas Tallis. Amsterdam Sinfonietta speelde het programma met Villegas op tournee door Duitsland, Zwitserland en Italië. In de programma's door Nederland had Renate Arends een hoofdrol en zong ze vijf Chants d'Auvergne van de Franse componist Canteloube. De Fransman Canteloube orkestreerde zijn Chants d'Auvergne oorspronkelijk voor groot orkest maar Amsterdam Sinfonietta kreeg toestemming van de erven en uitgever om de liederen te laten herschrijven. In opdracht van Amsterdam Sinfonietta heeft componist Adrian Williams vijf van de plattelandsliederen gearrangeerd voor een kleinere bezetting. Sopraan Renate Arends voerde de liederen uit in de lokale Provençaalse taal. Deze concerten vonden plaats in Amsterdam, Utrecht en Rotterdam. De zoete Spaanse klanken werden aangevuld met een pittige compositie van de Italiaanse componist Nino Rota. In zijn Concerto for Strings straalt zijn talent en vindingrijkheid als twintigste-eeuws componist door maar tegelijk neemt men de taal waar waarmee hij later een wereldberoemd filmcomponist zou worden.

'Die feine Klangkultur der 22 Streicher, die mit Ausnahme der Celli allesamt im Stehen musizieren, hatte das Ohr bereits zu Beginn erfreut' *Kölnische Rundschau*

Met Wende in Carré

De tournee Breder dan klassiek met Wende uit 2016 was zo'n succes, dat zelfs na tien uitverkochte zalen door heel Nederland de vraag naar een herhaling van het programma groot bleef. Op 27 mei speelden we het programma in Natuurtheater de Kersouwe en op 28, 29 en 30 mei werd het programma nog eens in Carré herhaald.

Wende is een artiest die altijd de grenzen opzoekt en kijkt waar deze grenzen nog verder kunnen worden opgerekt. Dit doet ze in zowel haar eigen werk, als in projecten waarbij zij met anderen meewerkt. Sinds haar afstuderen maakt ze shows waarin ze alle theatrale elementen gebruikt om een verhaal te vertellen, ze zoekt naar het spanningsveld tussen theater, popmuziek, elektronische muziek en klassieke muziek en hoe zij elkaar kunnen ontmoeten en hoe zij zich tot elkaar verhouden. Daarbinnen onderzoekt ze de balans tussen entertainment en experiment.

Wende: “Mijn samenwerking met Sinfonietta vorig seizoen is me heel dierbaar. We maakten een verhaal over de liefde en die is zo belangrijk in onze tijd en voor mij. Het is daarom een feest dat we nu de voorstelling nog een keer kunnen spelen en dat in de mooiste zaal van Nederland!”

Wende en de strijkers van Sinfonietta dompelden het publiek anderhalf uur onder in 'de romantische liefde', die in alle stadia werd bezongen en beschreven. Het programma bestond uit een verzameling van Wendes eigen nummers, covers en van klassieke stukken, met Wendes eigen liefdes-cv as rode draad. Er klonken nummers van onder anderen Stromae, David Bowie, Shirley Bassey, Nina Simone, Charles Aznavour, Henry Purcell, Rameau en Jacques Brel. Een belangrijke rol was weggelegd voor de regisseur Titus Tiel Groenestege, die de voorstelling zeer onderscheidende accenten gaf door de orkestleden licht te choreograferen en soms regisseren. Ook lichtontwerper Jantje Geldof maakte een spraakmakend lichtontwerp met een groot rood oplichtend hart dat boven het ensemble hing.

Zomertournee Martin Fröst

Samen met de Zweedse meesterklarinetist Martin Fröst maakte Amsterdam Sinfonietta een tournee langs enkele Europese muziekfestivals in binnen- en buitenland. Er werd een gevarieerd programma gespeeld met werken van Mozart, Schumann en Brahms tot klezmermuziek, Bartók en Schulhoff.

Op verzoek van het Rheingau Musik Festival werd in het Kloster Eberbach te Eltville am Rhein een concertprogramma gepresenteerd met als thema 'de dans'. Er klonken behalve de Vijf stukken voor strijkorkest van Schulhoff – een verzameling Europese dansen – Stücke im Volkston van Robert Schumann, Hongaarse dansen en Liebesliederwalzer van Brahms, Roemeense dansen van Bartók en een aantal traditionele klezmerdanses gearrangeerd voor klarinet en strijkorkest. Ook speelde het ensemble een concert in de laat barokke residentie van Würzburg, dat sinds een aantal decennia op de werelderfgoedlijst staat. Amsterdam Sinfonietta keert bijna iedere twee seizoenen terug op dit wereldberoemde Mozartfest. Behalve werken van Brahms speelde het orkest hier Mozarts klarinetconcert alsmede een versie van Mozarts Adagio & Allegro. Het klonk in een versie voor strijkorkest, dat in opdracht van Amsterdam Sinfonietta was geschreven. Een ander festival waar Amsterdam Sinfonietta vaker heeft gespeeld is het Internationaal Kamermuziekfestival Utrecht. Het ensemble werd dit jaar uitgenodigd door de nieuwe artistiek leider Harriet Krijgh. Amsterdam Sinfonietta verzorgde het feestelijke slotconcert met niet alleen Martin Fröst, maar ook celliste Harriet Krijgh en violiste Baiba Skride als solist. De tournee werd afgesloten in de serie Robeco SummerNights in Het Concertgebouw in Amsterdam.

'Unbestritten aber war Mozarts Klarinettenkonzert musikalisch der Höhepunkt; hier zeigte sich das kleine Orchester unter Leitung von Candida Thompson von seiner besten Seite' *Bayerische Staatszeitung*

Amsterdam Sinfonietta en het Nederlands Kamerkoor

Amsterdam Sinfonietta en Nederlands Kamerkoor maakten voor het eerst een buitenlandse tournee en waren hiermee voor het eerst op Zuid-Amerikaanse bodem te horen. Tussen 7 en 14 september 2017 traden ze op in vier van de meest gerenommeerde concertzalen van Mexico, Colombia, Argentinië en Chili. Tussen 21 en 27 september werd de tournee vervolgd in Nederland, met concerten in Utrecht, Enschede, Arnhem en Amsterdam. De samenwerking tussen Amsterdam Sinfonietta en het Nederlands Kamerkoor was uniek want nooit eerder werd het Requiem van Fauré op zo'n niveau zonder dirigent ten gehore gebracht. Beide ensembles presenteerden zich als hechte groepen die uitblonden in samenklank en samenspel. Zonder medewerking van enig beroemde solist maar met des te meer aandacht voor presentatie en dramaturgie brachten beide ensembles een inhoudelijk bijzonder programma.

Op het programma stonden drie requiems. Het Requiem van Fauré, een van de meest geliefde requiems uit de geschiedenis, klonk tijdens de tournee in versie voor koor en klein orkest. Deze bezetting reflecteerde het intieme karakter van het requiem, dat meer een ode is aan het eeuwige leven. Koor en orkest werden in deze versie geleid door Candida Thompson. Met zijn Chaconne schreef Bach een 'in memoriam' voor zijn pas overleden vrouw Maria Barbara. De Duitse musicologe Helga Thoene ontdekte in het werk elf koraalmelodieën en maakte een versie met viool en kleine koor waarin deze koralen klonken. De Chaconne werd uitgevoerd door Candida Thompson en zes zangers uit het Nederlands Kamerkoor. Het

derde requiem was Sjostakovitsj' Kammersinfonie opus 110a. Hij droeg zijn meest intieme en aangrijpende werk op 'aan alle slachtoffers van Fascisme en Oorlog', maar schreef in wezen een requiem voor zichzelf. In een brief legt hij uit: "Ik dacht dat er na mijn dood wel niemand zou zijn die een werk ter nagedachtenis aan mij zou componeren. Daarop besloot ik zelf zo'n werk te schrijven. Op het titelblad kan men schrijven: "Ter nagedachtenis aan de componist van dit kwartet." Uit geschreven documenten en interviews met familie en vrienden bleek ook hoezeer de componist onder druk stond door de regeringsambtenaren uit die tijd en hoezeer hij de van hogerhand opgelegde artistieke beperkingen ervoer. Met uitvoeringen van deze Kammersinfonie opus 110a maakte Amsterdam Sinfonietta diepe indruk op het Zuid-Amerikaanse publiek.

Het Nederlands Kamerkoor voegde twee a cappella-koorwerken toe aan het programma: Immortal Bach van Knut Nystedt, opgebouwd uit Bachs koraal Komm, süßer Tod, voerde het koor uit in vijf losse groepen die door de hele zaal stonden opgesteld. Een bijzonder werk dat ook een bijzonder concentrerend effect bij het publiek opwekte. Voor het aangrijpende werk van Sjostakovitsj klonk Arvo Pärt's Da Pacem Domine. De aanklacht van Arvo Pärt tegen de oorlog en het facisme staat tegenover de onsterfelijkheid en de lieflijke wens voor wereldvrede. Pärt schreef zijn werk kort na de metroaanslag van Barcelona in 2004. Tijdens de laatste noot van dit werk zette het ensemble de Kammersinfonie in en gingen de koorleden zitten. Twintig minuten later stonden de koorleden een voor een op om na de laatste noot van de Kammersinfonie samen met de strijkers Pärt's roep om vrede nog eenmaal te spelen. Een kleine theatrale ingreep die maximaal effect had op het publiek. Tijdens de tournee door Zuid-Amerika zongen leden van het Nederlands Kamerkoor de solopartijen uit het Requiem van Fauré. Voor de Nederlandse tournee vulden bariton Thomas Oliemans en sopraan Judith van Wanrooij de solorollen in.

'Een formidabel artistiek resultaat (...) het beste dat de programmering die het Mozarteum binnen de programmering dit seizoen in Teatro Colón aanbiedt' *De Paraiso*

'Echt ijzersterk was Sjostakovitsj' zwaarmoedige Kammersinfonie op. 110a' *NRC Handelsblad*

De roep van de violen

Alexander Sitkovetsky, Maria Milstein, Rosanne Philippens, Jacobien Rozemond - en andere musici - speelden een solorol tijdens dit afwisselende en soms geestige programma. De Russische violist Alexander Sitkovetsky voerde het orkest als gastconcertmeester aan en leidde een eclectisch programma waarin verschillende werken uit de achttiende eeuw gebroederlijk klonken naast hedendaagse werken.

Al veertig jaar schreef de Hongaarse grootmeester Györgi Kurtág (91) zijn Signs, Games & Messages. Kleine hommages, berichten, experimenten, voor wisselende bezettingen. Sommige voor een enkele viool of cello, andere voor een strijktrio, soms dertig seconden, soms een paar minuten lang. Het hele concert doken deze korte stukken op uit onverwachte hoek en op onverwachte momenten. Een aantal musici uit Amsterdam Sinfonietta was opgesteld achter op het podium, achter in de zaal en zelfs een tussen het publiek. Gedurende de hele avond interrumpeerden deze musici de stukken die op het officiële programma stonden met deze korte stukken van Kurtág. Deze onderbrekingen werden ondersteund door een uitgekend lichtontwerp van Hendrik Walter waarin schaduwen een terugkerend element waren. Waar de stukken van Kurtág waren bedoeld als duidelijk contrast met de barokwerken van Telemann en Vivaldi, schreef de Finse componist Olli Mustonen een eenflitsend concert voor drie solisten met een dikke knipoog naar Vivaldi, Bach en Telemann. Dit tripelconcert was ronduit geestig op momenten waarop de solisten elkaar leken te beconcurreren in plaats van samenspelen.

Alexander Sitkovetsky voerde het voltallige ensemble aan in de Serenade van Ernő Dohnányi (in een arrangement van Sitkovetsky zelf) en in twee korte stukken voor strijkorkest van Györgi Kurtág, Nederlandse premières. De jonge Nederlandse violisten Maria Milstein en Rosanne Philippens maakten hun debuut bij Amsterdam Sinfonietta. Het programma was te horen in Amsterdam, Leiden, Breda en Oostburg (Zeeland).

'Dit concert glansde van een betoverende kleurrijkheid, van een organische souplesse, van een intense muzikaliteit' *Leidsch Dagblad*

Sunken Garden 2.0

Op zondag 21 oktober voerde Amsterdam Sinfonietta de Nederlandse première uit van de grondig herziene versie van Michel van der Aa's baanbrekende 3d-opera *Sunken Garden* in de NTR ZaterdagMatinee. Deze opera was in juni 2013 voor het eerst in Nederland te zien met Amsterdam Sinfonietta tijdens het Holland Festival in de Stadsschouwburg. In samenwerking met Michel van der Aa werd een compactere concertversie ontwikkeld. Van deze verkorte, concertante, semi-geënceneerde versie speelde Amsterdam Sinfonietta de première in Het Concertgebouw in Amsterdam. De Grote Zaal was voor één middag omgetoverd tot een zaal voor muziektheater. Geen tweedimensionaal, maar driedimensionaal theater dankzij verfilming in 3d-techniek, ook gerealiseerd door de multikunstenaar Van der Aa. Om het 3d-effect te ervaren, werd aan alle bezoekers een speciale bril uitgereikt.

In *Sunken Garden* gaat documentairemaker Toby op zoek naar de plots verdwenen Simon en Amber. Hij raakt daardoor echter zelf verstrikt in het web van een duistere wereld, die zich ergens bevindt op de grens tussen leven en dood. Hij komt terecht in de paradijselijke 'Sunken Garden', die de toeschouwers door een 3d-bril kunnen zien, maar die blijkt minder paradijselijk en idyllisch dan je zou vermoeden. *Sunken Garden* werd uitgevoerd door Amsterdam Sinfonietta onder leiding van André Ridder. De cast is hetzelfde als in 2013, met bariton Roderick Williams als Toby, sopraan Katherine Manley als Zenna en sopraan Claron McFadden als Iris Marinus. In de film spelen Kate Miller-Heidke als Amber en Jonathan McGovern als Simon Vines. Deze ZaterdagMatinee-productie werd ook live uitgezonden op Radio 4. Na deze uitvoering werd de productie hernomen in de Philharmonie van Essen in Duitsland.

'Michel van der Aa is de eerste operacomponist die écht begrijpt wat er mogelijk is met deze kunstvorm'
Volkskrant

Cello Biënnale Amsterdam

Al vanaf de eerste editie van de Cello Biënnale Amsterdam in 2006 was Amsterdam Sinfonietta nauw betrokken. Niet alleen gaf het ensemble in iedere editie prominente en uitverkochte concerten, ook initieerde het samen met de Cello Biënnale een aantal internationale compositieopdrachten. Begin november verzorgde Amsterdam Sinfonietta een ondersteunende rol bij de invulling van de Sneak Preview in het Muziekgebouw aan 't IJ. Hoe gaat de Cello Biënnale 2018 eruitzien, wat wordt het thema, wat is er nieuw en welke cellisten, orkesten en ensembles gaan er komen. Veel werd duidelijk tijdens deze Sneak Preview op vrijdag 10 november in het Muziekgebouw. Samen met de volgende artiesten gaven Amsterdam Sinfonietta en Candida Thompson een topconcert: Giovanni Sollima, de winnaar van het Nationaal Cello Concours 2016 Alexander Warenberg, de winnaar van de Koningin Elizabethwedstrijd Victor Julien-Laferrière, de Afrikaans-Britse formatie Chesaba, singer-song writer Mela Marie Spaemann en de Cello Company. Op het programma stond onder meer een dubbelconcert van Vivaldi, Rachmaninovs Vocalise en Davidovs Am Springbrune alsmede het spectaculaire werk *LB Files* van Giovanni Sollima.

Lucas en Arthur Jussen

In de tweede helft van november maakte Amsterdam Sinfonietta samen met Lucas en Arthur Jussen en Slagwerk Den Haag een uitgebreide tournee door Nederland. Op het programma stond behalve een opdrachtwerk van de Bulgaars-Engelse componiste Dobrinka Tabakova ook Bartóks Muziek voor snaren, slagwerk en celesta, een van de grootste meesterwerken van de twintigste eeuw op het programma.

Lucas en Arthur Jussen keerden na ruim twee jaar terug bij Amsterdam Sinfonietta, zij soleerden in Bachs dubbelconcerten voor piano en in Tabakova's nieuwe dubbelconcert voor strijkorkest, twee piano's en slagwerk. Op 16 november voerden Amsterdam Sinfonietta, de Jussens en Slagwerk Den Haag in Muziekgebouw aan 't IJ de wereldpremière uit van het nieuwe werk dat de titel "Together Remember to Dance" kreeg. Dit op Bartók geïnspireerde werk werd geschreven in opdracht van Amsterdam Sinfonietta en mede-opdrachtgevers het

International Istanbul Music Festival, Norwegian Chamber Orchestra, Orchestre de Picardie en het BBC Concert Orchestra. In april 2018 verzorgen Amsterdam Sinfonietta en Slagwerk Den Haag ook de Turkse première tijdens het Istanbul Music Festival. De opdracht werd ook ondersteund door het Muziekgebouw aan 't IJ en de Ammodo Stichting. Dobrinka Tabakova (1980) “a composer of ‘exciting, deeply moving’ music (Washington Times) studeerde aan het Guildhall School of Music in Londen. Haar werken zijn onder anderen door Janine Jansen, Thorleif Thedeen en Alexander Sitkovetsky uitgevoerd. Ze schreef eerder in opdracht van Amsterdam Sinfonietta een concert voor cello en strijkorkest (2008). Haar debuutalbum String Paths, uitgebracht door ECM Records, met o.a. dit celloconcert werd in 2014 genomineerd voor een Grammy Award. Voor haar werk heeft ze vele onderscheidingen ontvangen. Dit jaar is ze composer in residence bij het BBC Concert Orchestra, het Leipzig MDR Symphony Orchestra en het Truro Cathedral Choir.

Bartóks Muziek voor snaren, slagwerk en celesta is een wereldberoemd werk waarin een groot strijkorkest samenkomt met een uitgebreide opstelling slagwerkinstrumenten. Een ideaal werk en aanleiding voor de samenwerking voor Amsterdam Sinfonietta en Slagwerk Den Haag. De samenwerking werd nog eens extra bezegeld met de opdrachtcompositie aan Tabakova. Amsterdam Sinfonietta en het Conservatorium van Amsterdam voerden de afgelopen tijd gesprekken over een structurele samenwerking waarin de strijkers van Amsterdam Sinfonietta hun expertise delen met talentvolle Masterstudenten van het Conservatorium van Amsterdam. Dit project was de aftrap van deze samenwerking en zal in de komende jaren een vervolg zal krijgen. De geselecteerde Masterstudenten werden in aanloop naar de tournee gecoacht door musici van Amsterdam Sinfonietta en maakten deel uit van het strijkorkest bij de tien concerten. Studenten speelden niet alleen mee in Bartóks meesterwerk (het stond bij Sinfonietta in 2006 voor het laatst op de lessenaars. Het ensemble speelde het toen onder leiding van de nog onbekende dirigent Gustavo Dudamel, die daarmee zijn Nederlandse debuut maakte in Het Concertgebouw), maar ook in het minimalistische en visioenachtige “Lullaby” voor 29 strijkers en harp, Lullaby van de Poolse Londenaar Panufnik en in Tabakova's dubbelconcert deden de studenten ervaring op. De tournee die Amsterdam Sinfonietta en Slagwerk Den Haag maakten ging langs tien zalen en had verschillende programma's. Zo klonk in de Donderdagavondserie van het Muziekgebouw ook Luccicare van Ron Ford en in het Zondagochtendconcert van Het Concertgebouw klonk ook Mozarts Serenata Notturna voor strijkers en pauken. Ook klonk in ieder programma een Bachconcert voor twee klavieren. De concerten werden behalve in Amsterdam ook gespeeld in Utrecht, Leiden, Zwolle, Enschede, Arnhem, Den Bosch en Tilburg.

‘In het dubbelconcert dat Dobrinka Tabakova voor de pianobroeders Jussen heeft geschreven, kolkte de adrenaline. Zij oogstte na de wereldpremière in Amsterdam langdurige ovaties’ *Volkscrant*

Kamermuziek

Ieder jaar reizen artistiek leider Candida Thompson en de aanvoerders van Amsterdam Sinfonietta langs de nationale en internationale concertzalen met een uniek kamermuziekprogramma. Voormalig aanvoerder van de basgroep bij Amsterdam Sinfonietta Rick Stotijn speelde ook mee. Op het programma stond Schuberts beroemde Strijkkwintet in C in een bijzondere versie met contrabas. Amsterdam Sinfonietta bracht in 2015 een cd uit met dit werk bij het label Channel Classics, met vele jubelende recensies tot gevolg. Voor de pauze klinken Dvořáks Boheemse Strijkkwintet opus 77 en de Koraalfantasie van Mohammed Fairouz, een fantasie op een aantal Arabische zangmelodieën. Het laatste stuk werd gekozen in het kader van de residency die Fairouz in 2017 had bij Het Concertgebouw. Behalve in Amsterdam werd dit programma gespeeld in Leiden, Ede, Enschede, Helmond, Meppel en Oldeberkoop.

‘Zelden een dergelijke fraaie uitvoering van Schuberts Strijkkwintet gehoord’ *Meppeler Courant*

Kleutersinfonietta

KleuterSinfonietta, een samenwerkingsproject van Amsterdam Sinfonietta en Het Concertgebouw Amsterdam, bestaat sinds 2004. Speciaal voor kinderen van vier en vijf jaar

hebben we de afgelopen veertien jaar vijf voorstellingen ontwikkeld die allemaal nog te zien zijn. De concerten van KleuterSinfonietta tonen aan dat de mooie veelzijdige strijkersmuziek van Amsterdam Sinfonietta geschikt is voor kleuters. Ook de jongste kinderen laten zich meevoeren en betoveren door onze muziek, van Purcell tot Sjostakovitsj.

Bij de intiem opgezette programma's zitten de kleuters dicht op de musici en worden zij aangespoord actief mee te doen: zingen, klappen, stampen en soms zelfs componeren. De bezetting van KleuterSinfonietta varieert. Meestal klinken er vier strijkinstrumenten (twee violen, een altviool en cello), maar soms nemen we een extra viool en een contrabas mee. KleuterSinfonietta kent twee varianten: de openbare voorstellingen voor kleuters (en hun ouders) en schoolvoorstellingen. Bij de schoolvoorstellingen hoort een lespakket, waarmee de kinderen zich met hun juf of meester op het programma kunnen voorbereiden door vooraf onder andere de liedjes te oefenen. Jaarlijks vinden in de Koorzaal van Het Concertgebouw ruim vijftig uitvoeringen van KleuterSinfonietta plaats.

De musici van Amsterdam Sinfonietta vinden muziekonderwijs voor kinderen heel belangrijk. Met de educatieve voorstelling KleuterSinfonietta bereikt het ensemble jaarlijks duizenden kinderen in Nederland. Daarnaast organiseert Amsterdam Sinfonietta gemiddeld één keer per twee seizoenen een Sinfonietta Strijkersdag, een samenspeeldag voor jonge strijkers in de leeftijd van 7 t/m 18 jaar.

De verschillende voorstellingen werden in samenwerking met Het Concertgebouw ontwikkeld. In 2017 werd behalve bestaande voorstellingen ook de gloednieuwe voorstelling *Speelgoedfabriek Tokkel & Strijk* gepresenteerd. De KleuterSinfonietta-voorstellingen worden gespeeld voor Amsterdamse schoolklassen en in de weekenden vinden openbare voorstellingen voor kinderen met hun ouders plaats. Doorgaans zijn de voorstellingen in de Koorzaal van het Concertgebouw te zien, en soms ook in andere zalen zoals Stadsgehoorzaal Leiden.

In januari speelden de musici de voorstelling *Wie zet 's nachts de sterren aan?*

Als jij 's avonds je ogen sluit, worden de sterren net wakker. KleuterSinfonietta vertelt wat er dan allemaal gebeurt. *Wie zet 's nachts de sterren aan?* is een muzikaal verhaal over de magische kracht van de nacht. Hoe komt het dat 's nachts alles anders klinkt? Wie zorgt ervoor dat de maan en de sterren op tijd opkomen en weer ondergaan? En waar blijven de sterren als we ze niet zien?

In februari was Haren en snaren weer te zien. De kleine Nina is de hoofdpersoon in Haren en snaren. Een avontuurlijke dame die bijna jarig is. Wat ze wil hebben? Geen Barbie, geen spelcomputer maar... een viool! Gelukkig is daar opa Stradivarius, die zelf echte violen bouwt. Hij vertelt alles over de geluiden die je erop kunt maken. De mooiste muziek van Bach, Bartók, Haas en Schulhoff klinkt. Klassieke muziek die ook de allerkleinsten betovert.

In november ging de voorstelling *Speelgoedfabriek Tokkel & Strijk* in première in het Concertgebouw. Aan de rand van de stad staat *Speelgoedfabriek Tokkel & Strijk*. Een magische plek, waar speelgoed echt goed leert spelen. Van theedrinkende poppen tot dansende robots en loeiende brandweerauto's - allemaal komen ze tot leven. In deze nieuwe voorstelling zetten de musici van KleuterSinfonietta de fabriek op stelten samen met het publiek. Ze strijken, ze tokkelen, ze zoemen, ze brommen en ze zingen om het hardst. Lukt het om zelfs de oude grijsbeer en de droevige ballerina wakker te krijgen?

In september was een oudere voorstelling te zien: *Schipper mag ik overvaren?* In hun vrolijke verhaal 'Schipper mag ik overvaren?' laten de musici van Sinfonietta horen dat er muziek zit in het water. Maar ook water in muziek! Het druppelt, het golft, het klotst! Een voorstelling vol spelletjes en liedjes, waarin veel te ontdekken is.

8. Overige projecten

Inleidingen

Voorafgaand aan de concerten in Amsterdam konden bezoekers inleidingen bijwonen waaraan orkestleden en ook componisten, solisten en arrangeurs deelnamen. Bij de inleidingen in het Muziekgebouw aan 't IJ is het hele orkest op het podium aanwezig om fragmenten uit het programma te illustreren en middels interviews de werken toe te lichten. Door hun persoonlijke ervaringen wordt de afstand tussen musici en publiek verkleind en krijgen bezoekers inzicht in de achtergronden van de programma's en de werkwijze van het orkest.

Bij de concerten in Leiden werden inleidingen op kleinere schaal georganiseerd, werden musici geïnterviewd en kon het publiek de musici ook vragen stellen. Ook in Tilburg en Enschede worden regelmatig inleiden gegeven waarbij de musici een rol spelen en geïnterviewd worden.

Cd-opnames & releases

In februari 2014 maakten Amsterdam Sinfonietta en Thomas Hampson een concerttournee langs twaalf Europese zalen met een uniek programma. Het hart van dit programma bestond uit liedbewerkingen van Johannes Brahms, Franz Schubert en Hugo Wolf. Amsterdam Sinfonietta gaf de Engelse componist David Matthews eerder de opdracht om dit repertoire voor strijkersensemble en bariton te bewerken. Alleen de versie van Samuel Barbers lied Dover Beach bleef dicht bij het origineel. Oorspronkelijk gecomponeerd voor strijkkwartet en bariton, voerden wij het uit in een versie voor bariton en strijkorkest. Deze nieuwe instrumentaties van intieme en soms relatief onbekende composities klonken nu voor het eerst in grote concertzalen. In 2015 en 2016 gaven ensemble en de bariton nog enkele concerten met een soortgelijk programma en gingen we de studio in. In 2017 werd de cd-opname gepresenteerd. Deze opname viert de jarenlange samenwerking tussen Amsterdam Sinfonietta en Thomas Hampson en breekt een lans voor het grote liedrepertoire voor een nieuw publiek in een nieuwe vorm. Een bijzondere aanwinst was de uitvoering en opname van het lied Ständchen in samenwerking met het Nationaal Vrouwen Jeugdchoor m.m.v. koordirigente Wilma ten Wolde.

Tijdens het jaar 2017 nam het ensemble ook het Adagio voor strijkorkest op van de Belgische componist Guillaume Lekeu. Dit werk wordt later uitgebracht samen met eerder opgenomen werk van Alban Berg, Anton Bruckner en Frank Bridge.

De cd-opnames die we ieder jaar maken zijn van groot belang voor Amsterdam Sinfonietta. Behalve dat ze enige royalty's opleveren, zijn ze nodig voor onze sponsors en onmisbaar bij de marketing van het ensemble in het buitenland. De opnamen vergen vanwege de relatief kleine bezetting een zeer intensieve werkwijze en verhogen daarmee de spelkwaliteit van het orkest.

Besloten concerten

Er hebben in 2017 vijf besloten concerten en evenementen plaatsgevonden die alleen toegankelijk waren voor select publiek. De meest in het oog springende was het Koningsdagconcert. Dit concert, dat in 1985 in het leven werd geroepen door prins Claus, vindt traditiegetrouw in de maand van Koningsdag (27 april) plaats. Tot 2013 vond het koningsdagconcert op Paleis Noordeinde plaats en sinds 2014 wordt het concert georganiseerd in de provincie waar de koninklijke familie Koningsdag viert. Het uitgangspunt voor het Koningsdagconcert is een toegankelijk en gevarieerd programma samen te stellen waarin klassieke muziek een belangrijke rol speelt. Deze editie van het Koningsdagconcert werd uitgevoerd door de drieëntwintig strijkers van Amsterdam Sinfonietta onder leiding van Candida Thompson. Het ensemble is nauw verbonden met het Tilburgse publiek door een vaste serie in de zaal. We maakten samen met het Tim Kliphuis Trio, de Tilburgse performer componist Tam America en het accordeonduo Toeac en de eveneens uit Tilburg afkomstige pianist Jan Willem Rozenboom een gevarieerd programma. Ook leverden studenten van de Fontys Hogeschool voor de Kunsten Tilburg een bijdrage aan de avond. Choreograaf Ed Wubbe maakte speciaal op het door Amsterdam Sinfonietta uitgevoerde Variations of a theme of Frank Bridge een choreografie. Samen met conservatoriumstudenten van dezelfde Hogeschool werd de compositieopdracht van Bob Zimmerman als finale van dit programma uitgevoerd.

Naast het Koningsdagconcert hebben we aan het begin van de tournee Breder dan klassiek met Rufus Wainwright een besloten try-out van het programma gespeeld in het Muziekgebouw, waarvoor een select gezelschap was uitgenodigd om aanwezig te zijn. Voorafgaand aan het concert dat we binnen de Zuid-Amerikatournee gaven in het Centro Cultural de CorpArtes te Santiago, Chili, speelden we een deel van het programma voor een speciaal uitgenodigde groep belangstellenden, die vanwege hun financiële situatie het concert niet konden bijwonen. In december speelden we exclusief voor de leden van de Club van 100 en hun introducés een besloten concert binnen onze kamermuziektournee, in de Vondelkerk te Amsterdam.

9. Vooruitblik 2018

Het jaar 2018 is succesvol van start gegaan met de nieuwjaarstournee met gastartiest Typhoon, met tien nagenoeg uitverkochte concerten door het hele land. In februari werkten we samen met de Turkse pianist Fazil Say, waarmee we ook vele concertbezoekers met een Turkse achtergrond hebben kunnen bereiken. Onze artistieke kwaliteit wordt erkend door nationaal en internationaal publiek en pers, op artistiek gebied staat Amsterdam Sinfonietta er dan ook zeer goed voor. We hebben de afgelopen jaren naam gemaakt op zowel nationale als internationale concertpodia en festivals, waardoor er bestendige samenwerkingsverbanden zijn gesloten met zalen in het hele land en met internationaal opererende artiestenmanagementbureaus die ons vertegenwoordigen naar de buitenlandse podia. In combinatie met onze gevarieerde en avontuurlijke programmering stelt dit ons in staat om een breed en divers publiek te blijven bereiken, zowel nationaal als internationaal. Onder meer dankzij onze investeringen in directe kaartverkoop aan publiek in de steden waarin we een eigen serie presenteren, zijn we in staat om ons publiek te vergroten en aan ons te binden. Desondanks hebben we ook te maken met ontwikkelingen die de artistieke kwaliteit van ons ensemble bedreigen. Het feit dat we momenteel niet op structurele basis in staat zijn om onze musici te betalen volgens de geldende beloningsrichtlijnen bedreigt het behoud van ons huidige kwaliteitsniveau. Het brengt daarnaast goed werkgeverschap binnen onze organisatie in het gedrang en belet ons op structurele basis te kunnen voldoen aan de Fair Practice Code. We leveren een grote inspanning om de benodigde gelden via het verhogen van de inkomsten uit particuliere giften en sponsoring bij elkaar te brengen. Begin 2018 hebben deze inspanningen ertoe geleid dat we, na intensieve voorbereidingen in 2017, begin 2018 een nieuwe sponsor mogen verwelkomen: het Ambassade Hotel ondersteunt ons in de jaren 2018 tot en met 2020 jaarlijks met een bedrag van € 50.000,-. Dit geeft ons de mogelijkheid om een eerste stap te zetten om de arbeidsvoorwaarden de komende jaren te kunnen verbeteren. Er is echter een veelvoud van dit bedrag nodig om daadwerkelijk aan de honoreringsrichtlijn te kunnen voldoen. We achten het niet realistisch dit gat volledig te dichten door middel van het genereren van nog meer eigen inkomsten. We zullen dan ook in gesprek met de verschillende overheden zoeken naar oplossingen om dit probleem op structurele basis op te lossen.

Een ontwikkeling op het gebied van Nederlandse wetgeving waarmee onze organisatie rekening dient te houden is de Wet deregulering beoordeling arbeidsrelaties (DBA). De handhaving van deze wet is weliswaar uitgesteld tot 1 januari 2020, maar noodzaakt ons tot nader beraad over de maatregelen die we moeten nemen met betrekking tot de hoogte van de honoraria en de wijze van contracteren met onze musici.

Een ontwikkeling op het gebied van Europese wetgeving waarmee we in 2018 te maken krijgen is de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) die vanaf 25 mei in alle landen van de EU en dus ook in Nederland rechtstreeks van kracht is. Om aan de wet te voldoen nemen we de noodzakelijke maatregelen. Tegen de achtergrond van deze nieuwe privacyregels, zullen wij ons beraden over passende alternatieve manieren om ons publiek te bereiken.

Gezien ons succes op nationale en internationale podia, de lovende publieks- en persreacties; en het enthousiasme dat wij ervaren van al onze partners, podia, conservatoria, componisten, solisten, sponsors en vrienden en niet in de laatste plaats ons steeds groeiende publiek, kijken we met vertrouwen naar de toekomst en gaan we de uitdagingen die er zijn om ons succes te verduurzamen graag aan.

Amsterdam, 29 maart 2018

Gert-Jan Kramer
voorzitter

Joost Westerveld
zakelijk leider